

SAKSBEHANDLER

Marit Vestvik
Inger Johanne Rystad
Andreas Skogholt Skjetne

VÅR REF.
16/02172-12

DERES REF.

ARK. Forvaltningsarkivet
710.0

INNVALGSTELEFON

TELEFAKS
+47 22 94 04 04
postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

DERES DATO

VÅR DATO
24.10.2017

Adresseliste

— Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer - Kapittel 22 - Fredete eiendommer i landsverneplan for Statskog - Vedtak om fredning ved forskrift med hjemmel i kulturminneloven § 22a

Riksantikvaren viser til høringsbrev av 8.11.2016 med forslag om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer kapittel XX, fredete eiendommer i landsverneplan for Statskog.

Vi oversender med dette forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer kapittel 22, fredete eiendommer i landsverneplan for Statskog fastsatt av Riksantikvaren 24. oktober 2017.

Fredningen skjer med hjemmel i lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kulturminneloven) § 22 a, jf. lov om behandlingssåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) 10. februar 1967 kap. VII og forskrift 9. februar 1979 nr. 8785 om faglig ansvarsfordeling mv. etter kulturminneloven § 12 nr. 1.

1. Bakgrunn for fredningsaken

I kongelig resolusjon 1. september 2006 "Om overordna føresegner om forvaltning av statlege kulturhistoriske eigedommar" er fagdepartementene pålagt å utarbeide landsverneplaner for kulturhistoriske eiendommer i sine sektorer. Med grunnlag i landsverneplanene skal departementene/ sektorene i samråd med Riksantikvaren, finne fram til og velge ut for fredning (verneklasse 1) eller annet vern (verneklasse 2) et representativt utvalg av statens eiendommer og bygninger.

Fredningssaken har bakgrunn i landsverneplanen for Statskog. Planen ble utarbeidet av Statskog og NIKU i samråd med Riksantikvaren i perioden 2009-2016. Formålet med arbeidet var å finne fram til og velge ut for vern et utvalg av Statskogs byggverk og anlegg. Arbeidet resulterte i landsverneplan for Statskog, omforent med Riksantikvaren november 2016.

1.1. Verneklasse 2

Byggverk og anlegg tatt med i landsverneplanen i verneklasse 2 skal i henhold til kongelig resolusjon om forvaltning av statens kulturhistoriske eiendommer være underlagt et selvpålagt statlig internt vern og skal forvaltes slik at de kulturhistoriske verdiene ivaretas. Det anbefales at byggverk og anlegg i verneklasse 2 reguleres til hensynssone etter plan- og bygningsloven. Riksantikvaren vil i dialog med Statskog få bekreftet det endelige omfanget av verneklasse 2 i etterkant av fredningsvedtaket.

Verneklasse 2 inngår ikke i fredningsvedtaket og behandles ikke videre i dette brevet.

2. SKE-forskriften

Fredningen av statlige eiendommer skjer ved én felles forskrift: forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer (SKE-forskriften).

Forskrift nr. 1088 om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer kapittel 1 – generelle bestemmelser ble vedtatt av Riksantikvaren 9. november 2011.

SKE-forskriften kapittel 1 inneholder generelle bestemmelser som også gjelder for de eiendommer som nå fredes i kapittel 22.

Vedlagt i dette brev er:

- kapittel 1 generelle bestemmelser
- kapittel 22 fredete eiendommer i landsverneplan for Statskog

Kapittel 22 består av to paragrafer. § 22-1 viser fredningens omfang. Til § 22-1 hører 20 vedlegg hvor omfanget og formålet med fredningen detaljeres. § 22-2 omhandler frist for utarbeidelse av forvaltningsplaner.

Forskriften og de 20 forskriftsvedleggene er elektronisk tilgjengelig på Lovdata og på Riksantikvarens hjemmesider.

3. Fredningens omfang

Fredningen omfatter ett eller flere byggverk på 20 eiendommer. Totalt fredes 45 objekter, inkludert utomhusområder. Oversikt over eiendommene som omfattes av fredningen finnes i SKE-forskriften kapittel 22, § 22-1. For ytterligere redegjørelse for fredningens omfang, formål og begrunnelse vises det til vedlegg 1-20 knyttet til SKE-forskriften kapittel 22, § 22-1.

4. Eierskap

Alle eiendommene var i Statskogs eie på fredningstidspunktet.

5. Prosess og tidligere saksgang

Riksantikvarens forslag om forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer – kap. XX Eiendommer i landsverneplan for Statskog, ble sendt på høring 8. november 2016 med høringsfrist satt til 18. januar. Vi har mottatt 7 uttalelser til fredningsforslaget.

Med bakgrunn i høringsuttalelsene har det blitt holdt et møte med Statskog 26. januar 2017 hvor høringsuttalelsene ble gjennomgått.

Riksantikvaren har hatt dialog med Statskog om frist for utarbeidelse av forvaltningsplaner. Denne er satt til innen utgangen av 2019 for kapittel 22. Etter dialog med Statskog har Riksantikvaren gjort enkelte presiseringer av tekst i vedleggene. Dette har ikke hatt noen betydning for omfanget av fredningen.

Riksantikvaren har, etter innspill fra høringsparter og etter arbeid i Riksantikvarens minoritetsprosjekt, besluttet å starte arbeidet med en fredningssak på et større utomhusområde rundt Abborhøgda etter kulturminnelovens § 15. Denne prosessen vil gå uavhengig av arbeidet med landsverneplanen for Statskog, og vil supplere fredningen av bygningene og tuntreet/nyttehagen som fredes i landsverneplan etter § 22a. I den uavhengige fredningen skal området registreres og verne vurderes i samråd med berørte parter. Registrering vil avklare hva kulturminneforvaltningen vil varsle mht. omfang. Riksantikvaren ser fram til videre dialog rundt dette arbeidet. Vi håper videre at dette arbeidet vil være med på å løfte frem og tydeliggjøre de store kulturminneverdiene anlegget har. En registrering i forbindelse med en supplerende fredningssak etter § 15 *kan* også inkludere interiørene i bygningene. Disse inngår ikke i fredningen i landsverneplanen etter § 22a, slik at disse også kan verne vurderes i lys av interiørenes betydning for skogfinsk kultur. Oppstart av fredningssak etter kulturminneloven §§15 og 19 vil følge ordinære regler for fredningsprosess etter disse paragrafene. I dette inngår varsel, høring, kommunestyrebehandling før vedtak. Se ellers kap 6.2 Abborhøgda «Utomhus».

6. Høringsuttalelser

6.1. Generelle merknader til høringsforslaget

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har ingen merknader til høringsforslaget.

Sør-Trøndelag fylkeskommune er positive til at bygninger i verneklasse 1 fra Landsverneplan for Statskogs kulturhistoriske eiendommer nå blir forskriftsfredet.

Nordland fylkeskommune Fylkesrådet er positive til fredningen som er et resultat av flere års kartleggingsarbeid, som har vært godt forankret og faglig velbegrunnet. Fylkesrådet vurderer det som svært viktig at også de «smålatne» bygningene i kulturarven får et godt vern. De peker på at gjennom forskriftsfredning av eiendommer i Statskogs landsverneplan blir flere av de små og enkle bygningene blant bygningsarven sikret for framtida. Fylkesrådet skriver at kulturminner i utmark og kulturminner som er tilknyttet skogbruk har fram til nå vært svært underrepresentert på landets fredningsliste, jamfør Riksantikvarens fredningsstrategi fram mot 2020, og at fire av de foreslåtte objektene vil være med på å gjøre listen over fredete kulturminner i Nordland fylke mer representativ. De peker på at skogbruk og utmarksnæringer som jakt- og fiske har vært essensielt for folk i Nordland i uminnelige tider og at dette er tema som omfatter kulturminner som det i dag er få igjen av, og hvor svært mange av bygningene har gått ut av bruk og står til forfall og videre at dette er en sårbar kulturminnekategori. Fylkesrådet mener derfor at det er veldig betydningsfullt at Statskog og Riksantikvaren nå har identifisert og skal frede en viktig del av Nordlands kulturarv. De anser det også som positivt at flere av de foreslåtte fredete bygningene er åpne for allmennheten, og at de i dag er i bruk som overnattingssteder i

forbindelse med friluftslivsaktiviteter, jakt og fiske. Videre ser de at selv om kulturminnene i verneklasse 2 i Statskogs landsverneplan ikke er del av høringsbrevet, vurderer fylkesrådet det som viktig at de berørte kommunene regulerer disse til hensynssone gjennom plan- og bygningsloven. Fylkestinget støtter forslag om fredning av de fire objektene i Nordland: Granneset fjellgård og Krukki steinbu i Rana kommune, Størdjord skogvokterbolig og Størdjord løe i Saltdal kommune.

6.2. Merknader til de enkelte eiendommene

Høringssvar som supplerer faktainformasjon, påpeker feil i bygningshistorikk/årstall, gnr/bnr, bygningsnummer, og bidrar til presisering av standardformuleringer er kontrollert og rettet opp der Riksantikvaren har sett at dette har vært feil eller utydelig. Forslag til endring av bygningsnavn kommenteres under de enkelte eiendommene.

Abborhøgda, Kongsvinger kommune

Norsk skogfinsk museum skriver at Finnskogprosjektet i sin tid utførte reparasjoner og restaureringer på mer enn 20 bygninger, flere av dem i Statskogs eie. Gruetunet Museum fortsatte vedlikehold og restaureringer på bygninger samt skjøtsel av kulturlandskapet på Abborhøgda over eget driftsbudsjett.

Norsk skogfinsk museum skriver at flere bygninger, spesielt på Abborhøgda har behov for store innsatser i vedlikehold og restaurering. De håper fredningsprosessen vil inkludere økonomiske muligheter for å sette byggene i stand. Norsk skogfinsk museum skriver at de har mest erfaring, kunnskap og kompetanse på skogfinsk byggeskikk og skogfinske bygninger og håper derfor at de kan ta del i prosessen med planlegging og gjennomføring av vedlikehold og restaureringen av disse bygningene. Norsk Skogfinsk museum er meget fornøyd med at alle bygningene foreslås fredet. De skriver at flere av bygningene hadde tidlig på 1980-tallet flistak med omfattende lekkasjer. Disse bygningene ble berget ved å legge på bølgeblikktak. Etter dette ble det gjort mer omfattende restaurering på flere av bygningene. Videre peker de på at det er misvisende å oppgi alder til ca 1900 da flere av bygningene er åpenbart eldre. De peker videre på riktig bruk av begreper knyttet til skogfinsk kultur: Bygningen bør benevnes slik som er standard i den skogfinske bosetningen, og ikke fornorskes.

Videre skriver de at «Finnegård» bør endres til skogfinsk gård da dette har forskjellig betydning.

Riksantikvarens kommentarer: Navn og begrepsbruk er endret i tråd med innspillene. Riksantikvaren viser til at tilskuddsordningen pr. i dag gjelder private eiere.

Grisehus: Norsk Skogfinsk museum mener at interiøret bør omfattes av fredningen og at den innvendige oppdeling av binger er viktig for forståelsen av bygningen.

Riksantikvarens kommentar: Som et ledd i arbeidet med fredning av et større utomhusområde på Abborhøgda vil det være naturlig å gjøre en verne vurdering av interiørene på bygningene på Abborhøgda i lys av skogfinsk kultur. Se punkt «Utomhus».

Høyløe. Norsk Skogfinsk museum informerer om at blikktaket ble lagt på 1980-tallet. Under platene ligger nevertak med tradisjonell skogfinsk materialbruk og teknikk. De mener høyløas nevertak bør nevnes spesielt i begrunnelsen da den har høy verneverdi for løa og for hele Abborhøgda.

Riksantikvarens kommentar: Tas til følge, nevertak er beskrevet.

Låve: Norsk Skogfinsk museum skriver at låven består av to låvebygninger plassert inntil hverandre og at restaureringer utført rundt 2008 har ført til at det ser ut som en sammenhengende bygning. De informerer at det er feil at den er bygget med fjøs og stall fordi stallen var i underetasjen på ytterligere en låveseksjon som ble revet under restaureringen og videre at fjøset var en egen laftet bygning som lå i forlengelsen av låven, på sørenden av denne, sammenkoblet med låven med en fjøsgang i grovt bindingsverk. De skriver at fjøset ble brutt ned pga snø på 1990-tallet, veggstokkene lot seg ikke berge. Grunnplanet i dag stemmer ikke overens med kartet i fredningsforslaget, skriver de. Norsk Skogfinsk museum påpeker at Hakkeshuset og utedoen på baksiden ikke ble bygget opp igjen og at sannsynligvis har de to låvene ikke samme alder. De skriver at det er feil i beskrivelsen om vinduer da låven har ingen vinduer..

Riksantikvarens kommentar: Kartet som viser den fredete bygningen følger bygningsflaten slik den vises i Norge Digitalt. Tekst er rettet opp og henviser ikke lenger til fjøs, stall eller vinduer.

Utomhus: Norsk Skogfinsk museum skriver i sitt høringssvar at det vil være en sterk begrensning av virkeligheten på Abborhøgda å begrense nyttehagen til det foreslåtte arealet, ettersom det er fire andre arealer utenfor denne hageskraveringen som også har vært nyttehager: to arealer for kjøkkenhage/grønnsakshage og to arealer med trolig varierte nyttevekster i eldre tid – jordbær i den siste tiden av bosetningen. Norsk Skogfinsk museum har avmerket de fire arealene på et vedlagt bilde. Videre skriver de at flere andre elementer på innmarka kan oppfattes å ha sekundær verdi dersom det ikke tas med i fredningen. De peker på viktigheten av «mosaikklandskap» som viser driftsstrukturen før mekaniseringen av jordbruket, driftsarealene styrt av naturens beskaffenhet og kvalitet på jordsmonn. De viser til at det er et unikt stort botanisk mangfold i området og videre at forslaget til fredning slik det nå foreligger vil ikke sikre vern eller hensynstaken til de arealer med størst biologisk mangfold, ei heller andre viktige kulturminner nevnt i høringssvaret. De skriver at fredningen av Abborhøgda burde ha som ambisjon å frede hele kulturmiljøet for å kunne vise hele totaliteten av elementer. De informerer om at på svensk side er flere skogfinske gårdsbruk vernet som kulturresevat eller tilsvarende. De mener dette også bør gjøres for Abborhøgda. De sier videre at det ville være synd om dokumentasjonen, kvaliteten og opplevelsen av dette totalmiljøet forringes av at man valgte kun å bevare enkelte elementer, og ikke den større historisk forklarende totaliteten.

Riksantikvarens kommentar: Riksantikvaren deler Norsk Skogfinsk museums vurdering av verdien på kulturmiljøet. Vi er enige i at området rundt Abborhøgda med driftsarealer, og mosaikklandskapet knyttet til den skogfinske gården, er viktig i forståelsen av Abborhøgda som skogfinsk gård og fortellende for den skogfinske kulturen. Dette er en av få, kanskje den eneste skogfinneplass, med dette landskapet så godt bevart, og Abborhøgda har derfor en særskilt høy kulturminneverdi i nasjonal målestokk. Riksantikvaren vil derfor starte arbeidet med fredning av et større utomhusområde på Abborhøgda etter § 15. Denne prosessen vil gå uavhengig av arbeidet med landsverneplanen for Statskog, og vil supplere fredningen av bygningene og tuntreet/nyttehagen som fredes i landsverneplan etter § 22a. I arbeidet med å frede et større utomhusområde etter § 15 er det viktig at området blir grundig registrert og vernevurdert, og dette er et arbeid som må gjøres i samarbeid med Riksantikvaren, Skogfinsk museum og andre berørte parter. Registrering vil avklare hva kulturminneforvaltningen vil varsle mht. omfang. Riksantikvaren ser fram til videre dialog rundt dette arbeidet. Vi håper videre at dette arbeidet vil være med på å løfte frem og tydeliggjøre de store kulturminneverdiene anlegget har. En registrering i forbindelse med en supplerende fredningssak etter § 15 kan også inkludere interiørene i bygningene. Disse inngår ikke i fredningen i landsverneplanen etter § 22a, slik at disse også kan verne vurderes i lys av interiørens betydning for skogfinsk kultur. Samlet vil

dette sørge for at både bygninger, muligens med interiører, driftsarealer, mosaikklandskap og andre utomhusobjekter på Abborhøgda vil kunne fredes etter kulturminneloven. Oppstart av fredningssak etter kulturminneloven §§15 og 19 vil følge ordinære regler for fredningsprosess etter disse paragrafene. I dette inngår varsel, høring, kommunestyrebehandling før vedtak.

Vognskjul: Norsk Skogfinsk museum skriver at bygningen ikke er et vognskjul, men et sommerfjøs da gårdene på Finnskogen ikke hadde setrer ettersom de lå med utmarksbeite like rundt innmarka og derfor hadde de sommerfjøs plassert på denne måten. Tilbygget på sommerfjøsset er det rommet hvor man oppbevarte melkeutstyret osv.

Riksantikvarens kommentar: Forslaget tas til følge, navn og tekst er endret.

Våningshus: Norsk Skogfinsk museum mener det bør nevnes under begrunnelse av det er kattluke på våningshuset da dette er en del av skogfinsk byggeskikk originalt fra røykstuer og vanlig å bygge også på andre bygningstyper.

Riksantikvarens kommentarer: Forslaget tas til følge, tekst endret.

Nordre Varaldskogen, Kongsvinger kommune

Norsk Skogfinsk museum er meget fornøyd med at de to bygningene fredes. Videre skriver de at «Finnegård» bør endres til skogfinsk gård da dette har forskjellig betydning.

Badstue: Norsk Skogfinsk museum mener bygningen bør benevnes som røykbadstue. De skriver at bygningen ble reparert som en del av Finnskogprosjektet i 1984 og er en av de eldste skogfinske røykbadstuene i Skandinavia. Videre skriver de at den har hatt to røykovner ved siden av hverandre, badstuer med dobbel ovn er ikke kjent fra andre områder enn denne delen av norske Finnskogen og de er heller ikke kjent i Finland. Videre peker de på at røykluka i himlingen er intakt, det samme er laven.

Riksantikvarens kommentar: Tas til følge, tekst er endret.

Loft: Norsk Skogfinsk museum skriver at den lokale betegnelsen er «bu». De skriver at bygningen ble noe reparert i 1984 i Finnskogprosjektet og tidligere var det en tilbygd skiku langs søndre langvegg, denne ble plukket ned og ikke rekonstruert grunnet økonomi. Loft er forholdsvis sjeldne på Finnskogen og det bør derfor skrives i begrunnelsen at: «Loft og buer hadde en viktig funksjon på gården».

Riksantikvarens kommentar: Tas til følge, tekst er endret.

Fossbua, Målselv kommune

Målselv kommune skriver at bua brukes som åpent husvære for turfolk. Kommunen stiller seg positiv til fredningen av bygningen forutsatt at dagens bruk kan videreføres

Riksantikvarens kommentar: Fredningen kan ikke regulere hva slags bruk bygningen skal ha, men Riksantikvaren mener det er viktig at fredete kulturminner brukes da dette bidrar til et effektivt og godt vern.

Sigurdshellerhyttene, Sirdal kommune

Sirdal Huskyfarm (tidligere Aktiv Villmarkopplevelse AS) skriver at de har leid Sigurdshellerhyttene siden 2000. De mener det er positivt at Statskog og RA ser hyttene som verneverdige og peker på at hyttene bidrar til formidling av «Heibergkulturen». De skriver at de ønsker sterkt engasjement fra RA i verneområdet og håper de fortsatt får muligheten til å være formidler av kultur og naturverdier på Sigurdsheller. De skriver at det er viktig å

synliggjøre og formidle kulturen og historien samt viktigheten av at kulturverdier blir innarbeidet i planarbeid og akseptert av forvaltningen om man skal lykkes i ivaretagelse av kulturarv.

7. Forhold knyttet til naturmangfoldloven

Prinsippene i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 8-12 skal legges til grunn ved offentlig myndighetsutøvelse som berører naturmangfoldet.

Riksantikvaren har gjort søk i Artsdatabankens Artskart og Naturbasen til Direktoratet for Naturforvaltning for å fremskaffe nødvendig kunnskap for beslutningsgrunnlaget. Det er søkt på hver eiendom som er berørt av SKE-forskriften kapittel 22.

Riksantikvarens sammenstilling av funn som er registrert i Artskart eller Naturbasen ble lagt ved høringsbrevet av 8. november 2016 til uttalelse. Det kom ikke inn merknader til dette eller informasjon om andre kjente funn til høringen.

Etter vurdering av fredningsforslagets konsekvenser for naturmangfoldet i tråd med bestemmelsene i naturmangfoldloven kan ikke Riksantikvaren se at fredningen vil påvirke naturmangfoldet i negativ retning på noen av eiendommene.

8. Følger av fredningen

Forskriften har bestemmelser som skal bidra til å sikre formålet med fredningen. Bestemmelsene for sektorens fredete byggverk og anlegg vil fremkomme av forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer kap. 1. Kulturminnelovens bestemmelser gjelder utfyllende i tillegg til forskriftens spesielle bestemmelser.

Fredningen medfører at det må søkes om tillatelse til å sette i gang alle typer tiltak som går ut over vanlig vedlikehold. Generelt må ingen rive, skade, bygge om eller flytte, skifte ut bygningselementer eller materialer, forandre overflater eller foreta andre endringer som går lenger enn vanlig vedlikehold. Med vanlig vedlikehold menes å ta vare på og reparere de eksisterende bygningselementer og detaljer som dører, vinduer, listverk, gerikter og overflatebehandlingen.

Det er eier som har ansvar for det løpende vedlikeholdet av fredete byggverk og anlegg. Det grunnleggende prinsippet for vedlikehold av fredete byggverk er å bevare mest mulig av de opprinnelige eller eldre elementene. Vedlikehold av fredete byggverk og anlegg skal så langt som mulig skje i samsvar med opprinnelig utførelse, teknikk og materialbruk og for øvrig i samsvar med fredningsbestemmelsene.

Tiltak ut over vanlig vedlikehold på fredete byggverk og anlegg krever tillatelse etter forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer kap. 1, § 1-4 jf. kulturminnelovens § 15a. Dette gjelder også for fast inventar i de byggverk og anlegg der interiøret omfattes av fredningen, større løst inventar som omfattes, samt for park- og grøntanlegg med tilhørende elementer som inngår i fredningen.

I henhold til forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer kap. 1, § 1-4 jf. kulturminneloven § 15a kan Riksantikvaren eller den Riksantikvaren gir myndighet

(forvaltningsmyndigheten) - i særlige tilfeller gjøre unntak fra fredningen og fredningsbestemmelsene for tiltak som ikke medfører vesentlige inngrep i kulturminnet (dispensasjon). Dersom et fredet byggverk går ut av statlig eie er det fylkeskommunen eller Sametinget som er dispensasjonsmyndighet. Det følger av ansvarsforskriften § 12 nr. 2.

Søknad om tillatelse sendes dispensasjonsmyndigheten som avgjør om tiltaket kan iverksettes eller ikke. Oppstår det tvil om hva som kan anses som vanlig vedlikehold, skal dispensasjonsmyndigheten likeledes kontaktes.

9. Økonomiske og administrative konsekvenser

I henhold til utredningsinstruksen fastsatt ved kgl.res. 18. februar 2000 og revidert ved kgl.res. 24. juni 2005 skal økonomiske og administrative konsekvenser av fredningen utredes.

I samsvar med kravene i forvaltningsloven er følgene av fredningen godt opplyst, både gjennom det arbeidet sektorene har gjort i prosessen med utvelgelsen av de objekter som skal fredes, og gjennom høringen. Ved at eierne ved fagdepartementene med underliggende virksomheter selv har deltatt i denne prosessen, har de underveis også vurdert konsekvensene ved ulike former for vern, i dette tilfelle fredning. Alle eiere og en rekke organisasjoner har også hatt anledning til å uttale seg i forbindelse med høringen.

I samråd med sektorene har Riksantikvaren lagt vekt på å komme frem til forslag som ivaretar de nasjonale verdiene av statens eiendommer, og som samtidig legger til rette for utnyttelse av eiendommene. Fredningen griper ikke inn i eksisterende bruk.

Vi vil også påpeke at staten allerede i dag har et ansvar for å ivareta og sikre sine eiendommer og de verdier disse representerer. I tidl. Fornyings- og administrasjons-departementets (KMDs) sin rettleiding «Forvaltning av statens kulturhistoriske eiendommer – Overordna føresegner gitt i kongeleg resolusjon, med utfyllende rettleiing» er de økonomiske konsekvensene ved bl.a. fredning vurdert. I kapittel 1.4 «Finansiering» fremgår det at det er innført husleiesystem i store deler av statlig sektor. Det heter i kapittel 1.4:

«[...]at ved balanseføring og verdisetjing av kulturhistoriske eiendommer i statens egne husleiesystem, bør det opnast for at det kan takast omsyn til at husleige pr. arbeidsplass skal vere tilnærma lik det som er tilfellet i meir moderne bygg til same formål. Dette for å korrigere for lågare arealeffektivitet og høgare vedlikehaldskostnader i mange kulturhistoriske bygningar. Formålet er at leigetakarane ikkje skal lide økonomisk for at dei held til i eit kulturhistorisk bygg, og at staten legg til rette for aktiv bruk av desse eiedommane. Det er det beste vernet. Løyvingar til forvaltning, drift og vedlikehald av dei kulturhistoriske eiedommane som ikkje har brukarar/leigetakarar, eller av andre årsaker ikkje vert innlemma i ei husleigeordning, bør i størst mogleg grad synleggjerast i statsbudsjettet under det departementet som er ansvarleg for eiendommen. Dermed får løyvande styresmakt betre oversikt over kva eiendommer dette dreier seg om, og ein sterkare og meir direkte innverknad på løyvingane til viktige kulturhistoriske eiendommer i statens eige. Elles kan midlane som vert avsette til dette formålet vere vanskelege å identifisere i statsbudsjettet.»

En fredning vil i de tilfeller det ved dispensasjon settes vilkår som fordyrer arbeidet innebære økte kostnader for eier. Dette forutsettes håndtert gjennom statens eget husleiesystem og innenfor de til enhver tid gjeldende budsjetter.

Forvaltningsansvaret når det gjelder dispensasjonsmyndigheten ligger hos Riksantikvaren eller den Riksantikvaren gir myndighet. Ressursbehovet vil avhenge av omfanget av dispensasjonsbehandlinger. Riksantikvaren vil håndtere arbeidet med forskriften og kapittel 22 flg. innenfor de til enhver tid tilgjengelige ressurser.

10. Forvaltningsplan

Det skal utarbeides forvaltningsplan for byggverk og utomhusområder som fredes etter denne forskrift, jf. SKE-forskriften § 1-5. Forvaltningsplanene skal forelegges Riksantikvaren.

Frist for forvaltningsplan er gitt i SKE-forskriften § 22-2.

11. Vedtakelse, kunngjøring, tinglysing og salg

Kapittel 22, fredete eiendommer i landsverneplan for Statskogs landsverneplan er ved vedtakelsen gjort til en del av forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer av 9. november 2011 nr. 1088 ved en endringsforskrift.

Forskriften kunngjøres i Norsk Lovtidend avd. I.

Vedtak om fredning ved forskrift er ikke et enkeltvedtak etter forvaltningsloven og kan ikke påklages.

Ved salg av fredete objekter ut av statlig eie, vil henvisning til forskriften og dato for kunngjøringen i Norsk Lovtidend bli tinglyst som en heftelse på eiendommen.

Orientering om avhending, kopi av skjøte og opplysning om navn og adresse til nye eiere må sendes til Riksantikvaren umiddelbart etter at salg er gjennomført.

Vennlig hilsen

Jørn Holme
riksantikvar

Hanna Geiran
avdelingsdirektør

Brevet er elektronisk godkjent

